

Hoe bepaal je het doorstroomperspectief?

Dit is een uitleg over hoe het doorstroomniveau voor een eerstejaars nieuwkomersleerling aan de hand van de LOWAN-leerlijnen 3-8 kan worden bepaald. Er wordt hier geen uitleg gegeven over welk onderwijsaanbod daarvoor nodig is.

Zicht op kwaliteit en ontwikkeling

In het nieuwkomersonderwijs wordt er gezorgd voor 'zicht op kwaliteit en ontwikkeling' (OP2, Onderzoekskader, 2021, versie 01-08-2023). In de eerste weken dat een nieuwkomersleerling start in het onderwijs, wordt er een ontwikkelingsplan (LVS) opgesteld. In de indicator (OP2) wordt 'hebben van hoge verwachtingen' en 'referentieniveaus voor taal en rekenen als uitgangspunt' expliciet benoemd. In het nieuwkomersonderwijs wordt een ontwikkelplan opgesteld aan de hand van de informatie over de leerling die er is. Informatie over het onderwijs in het land van herkomst is er niet of is summier en soms heeft een nieuwkomer in Nederland in een korte tijd verschillende scholen bezocht. Er is dan sprake van een onderbroken onderwijsaanbod, waardoor er geen resultaten beschikbaar zijn. Hierdoor is het leerrendement moeilijk/niet vast te stellen. Het in kaart brengen van de beginsituatie bij de start in het Nederlandse onderwijs en het

volgen van de ontwikkeling van de nieuwkomersleerling is daarom van groot belang. De beginsituatie wordt in de eerste weken bepaald aan de hand van een intake met ouders, toetsen en observaties en kan er een leerrendement over de eerste weken worden verkregen.

Begrippen:

- **Het uitstroomniveau:** Het uitstroomniveau is het niveau van de leerling bij uitstroom naar het voortgezet onderwijs.
- **Het fundamentele niveau:** Het niveau dat een leerling minimaal aan het einde van de basisschoolperiode moet behalen, wordt ook wel het 1F-niveau genoemd.

- **Het streefniveau:** Waar we naar toe willen werken is 1S. (Rijksoverheid.nl)
- **Het doorstroomniveau:** Met het doorstroomniveau bedoelen we het niveau dat een leerling heeft bij doorstroom vanuit een nieuwkomersvoorziening naar een reguliere school.

Bijvoorbeeld de mondelinge taalvaardigheid van een leerling in een taalklas-/school waarbij de leerling na ongeveer 40 weken onderwijs doorstroomt naar een vervolgschool (reguliere groep/school). In de praktijk zien we dat het redzaam zijn in de Nederlandse taal (stadium 4: de leertaalperiode, Taalstadia), daarvoor als doorstroom criteria wordt genomen. In de [Leerlijnen - LOWAN](#) terug te vinden als de 'streefdoelen alle leerlingen' bij de vakgebieden Mondelinge Taalvaardigheid en Woordenschat.

Net zoals in het reguliere basisonderwijs, wordt bij het vaststellen van het uitstroomniveau voor het bepalen van het doorstroomniveau de stimulerende factoren, de belemmerende factoren en de onderwijsbehoeften van de individuele leerling meegenomen. Bij nieuwkomers is het belangrijk om het doorstroomniveau per vakgebied te bepalen, omdat uit de praktijk blijkt dat de ontwikkeling van een nieuwkomersleerling per domein uiteen kan lopen.

Doel doorstroomniveau

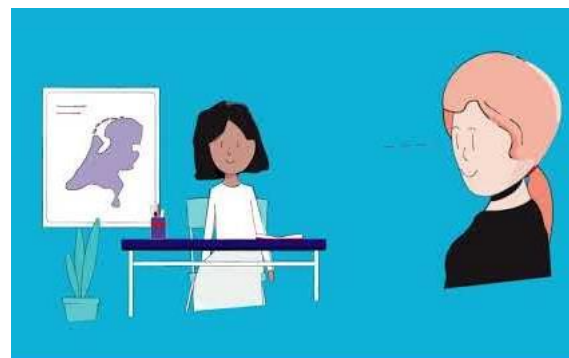
Het doel van het bepalen van het doorstroomniveau is: richting geven aan wat er voor deze leerling aan onderwijsaanbod nodig is, totdat de leerling doorstroomt naar het regulier onderwijs en/of kan aansluiten bij de leerstof van zijn leeftijdsgenoten. Om vervolgens toe te werken naar het referentieniveau 1F/1S. De LOWAN-leerlijnen

nieuwkomers zijn helpend bij het bepalen van het doorstroomniveau. Bij het stappenplan wordt gestart met het bepalen van de beginsituatie. Vervolgens kan het doorstroomniveau worden bepaald.

Het doel van het bepalen van het doorstroomniveau is: richting geven aan wat er voor deze leerling aan onderwijsaanbod nodig is, totdat de leerling doorstroomt naar het regulier onderwijs en/of kan aansluiten bij de leerstof van zijn leeftijdsgenoten.

Per school/bestuur kan er verschil zijn in lengte van de taalklas-/schoolperiode bijvoorbeeld bij de ene school/bestuur mogen nieuwkomersleerlingen één jaar blijven en bij een andere school/bestuur anderhalf jaar. Gemakshalve nemen we voor de uitleg van het bepalen van het doorstroomniveau een periode van één jaar. Dit jaar kan op elk moment in een schooljaar starten.

Inhaalslag

Het kan voorkomen dat de beginsituatie van een nieuwkomersleerling, op sommige domeinen, overeenkomt met het niveau van zijn reguliere leeftijdsgenoten. Dan zet je hoog in en stel je doelen vanuit het reguliere onderwijs en wordt er direct toegewerkt naar het referentieniveaus 1F/1S.

Hoogstwaarschijnlijk zal de nieuwkomersleerling de bij dit niveau horende Nederlandse taal nog niet beheersen. Kijk dan wat de nieuwkomersleerling aan kennis van Nederlandse taal bij dit domein nog mist.

De streefdoelen alle leerlingen zijn de doelen die voor alle leerlingen worden nagestreefd in het eerste jaar in het Nederlandse onderwijs. Deze doelen staan bij elk domein en geven richting bij het vaststellen van het doorstroomniveau.

Wanneer de leerling na het bepalen van de beginsituatie (domeinspecifiek) nog niet kan aansluiten bij zijn leeftijdsgenoten in het reguliere onderwijs, wordt er gekeken naar welke inhaalslag de leerling kan maken in een versneld tempo. Een richtlijn hierbij is het streven naar leerdoelen van 2 leerjaren (20 dle) in één leerjaar. Hiervan kan aan de hand van de onderwijsbehoeften worden afgeweken. In de eerste weken wordt duidelijk of de leerling in het desbetreffende domein grotere sprongen maakt of juist langzamer gaat.

De minimale doelen zijn de doelen die alle leerlingen ten minste moeten behalen in het eerste jaar in het Nederlandse onderwijs. De streefdoelen alle leerlingen zijn de doelen die voor alle leerlingen worden nagestreefd in het eerste jaar in het Nederlandse onderwijs. Deze doelen staan bij elk domein en geven richting bij het vaststellen van het doorstroomniveau. Om tegemoet te komen

aan het hebben van hoge verwachtingen, is het goed om in te streven naar streefdoelen alle leerlingen. Vervolgens kan er verder worden gegaan naar de extra streefdoelen. Mocht blijken dat het bepaalde doorstroomniveau niet wordt behaald, dan kan dit weergeven dat de leerling mogelijk nog andere onderwijsbehoeften heeft.

Voorbeeld van in kaart brengen leerling

In de tijd dat er met de leerling wordt gestreefd naar het doorstroomniveau (het eerste jaar) wordt de leerling goed gevolgd, zodat er zicht is op ontwikkeling. Stimulerende factoren, belemmerende factoren en ondersteuningsbehoeften worden tussentijds aangepast en aangevuld. Er worden doelen behaald en er zijn doelen die herhaling behoeven.

Met dit alles kan er uiteindelijk aan de vervolgschool een goed advies worden gegeven. Daarnaast kan de vervolgschool verder gaan met het voortzetten van de LOWAN-leerlijnen, totdat de leerling een aansluiting heeft gemaakt bij zijn leeftijdsgenoten. Om vervolgens toe te werken naar het de referentieniveaus 1F/1S.

Hieronder een voorbeeld van een beginsituatie en doorstroomniveau van een leerling. Deze informatie kan worden weggezet in een leerlingvolgsysteem. Dit kan een eigen format zijn, Schoolkr8 (speciaal ontwikkeld voor de LOWAN-leerlijnen 3-8 en de ontwikkellijnen kleuters), Parnassys, ESIS etc.

Voorbeeld: leerling 8 jaar		
Domein/vakgebied	Beginsituatie	Doorstroomniveau
Woordenschat	Lijkt over een ruime woordenschat in de thuistaal te beschikken, kent al een aantal woorden in het Nederlands (labels), onderscheidt woorden in de gesproken Nederlandse taal, lijkt soms gebruik te maken van overeenkomsten tussen het Nederlands en de thuistaal.	Streefdoelen alle leerlingen. Hiernaast kan ook een niveau volgens schoolafspraken worden genoemd. Bijvoorbeeld een toetscore van een methodegebonden of methode onafhankelijke toets.
Mondelinge taalvaardigheid	Wordt in de thuistaal voorgelezen door ouders, maakt contact met leerlingen zowel verbaal in thuistaal als non-verbaal, zoekt contact met een volwassene en vindt het prettig wanneer de vertaalapp wordt gebruikt, vindt het nog moeilijk om zijn aandacht te richten op het luisteren naar de visueel ondersteunende woorden en zinnen, zoekt om hulp bij andere leerlingen met dezelfde thuistaal wat hem helpt.	Streefdoelen alle leerlingen. Hiernaast kan ook een niveau volgens schoolafspraken worden genoemd. Bijvoorbeeld een toetscore van een methodegebonden of methode onafhankelijke toets.
Technisch lezen	Kan lezen in de thuistaal, kent al enkele klanken en heeft een begin gemaakt met het verklanken van enkele mkm-woorden, beheerst de voorwaardelijke doelen en is aan het oefenen met de minimale doelen.	Eind groep 4 niveau, ongeveer dle 20, met mogelijk nog een klankverwarring bij de twee-tekens en wellicht nog niet altijd een zuivere uitspraak.
<i>De leerling moet nog een inhaalslag maken om te kunnen aansluiten bij zijn leeftijdsgenoten in het reguliere onderwijs dus streven naar 2 leerjaren in één. Het is dus afhankelijk van de leeftijd. Als deze leerling groep 3 (of 4) leeftijd heeft dan hoeft hij geen of een minder grote inhaalslag te maken.</i>		
Spelling	Beheerst de voorwaardelijke doelen en kent het Latijns-schrift niet.	Midden groep 4 niveau, ongeveer dle 15, met mogelijk nog verwarring in enkele klanktekens, een aantal doelen zullen blijvend moeten worden herhaald.
Begrijpend lezen	Beheerst de voorwaardelijke doelen behalve kan een kort verhaal op chronologische volgorde in plaatjes leggen, naspelen.	Streefdoelen alle leerlingen en kan het verschil tussen verschillende tekstsoorten toepassen en in eenvoudige bewoordingen uitleggen.
Rekenen	Beheerst de doelen van groep 4 behalve: herkent/benoemt munten en biljetten, kan geldrekenen tot 100 eurocent en klokkijken lukt nog niet in de Nederlandse taal.	Eind groep 5 niveau, ongeveer dle 30, aansluiting bij leeftijdsgenoten reguliere basisonderwijs, blijvende behoefte aan taalsteun.